

ประเทศไทย: การค้นพบชิ้นส่วนร่างกายของ “บิลลี่” ควรนำไปสู่การดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

การแถลงว่าได้ค้นพบชิ้นส่วนร่างกายของร่างกายนายพอลละจี “บิลลี่” รักจงเจริญ นักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชาวกะเหรี่ยง ทำให้การเฝ้ารอบความไม่แน่นอนมาเป็นเวลาหลายปีของครอบครัวเขาจบลงด้วยความเศร้า ความคืบหน้าเช่นนี้ควรนำไปสู่การปรับเป้าหมายความพยายามไปที่หาตัวผู้ที่อยู่เบื้องหลังการบังคับบุคคลให้สูญหายอย่างชัดเจนเช่นนี้ และนำตัวผู้เหล่านั้นมาสู่กระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (International Commission of Jurists หรือ ICJ) และแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (Amnesty International) กล่าวในวันนี้

ในวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2562 [กรมสอบสวนคดีพิเศษ \(ดีเอสไอ\)](#) กระทรวงยุติธรรม แถลงว่าเจ้าหน้าที่ได้พบชิ้นส่วนกระดูกซึ่งจากการตรวจสอบแล้วน่าจะเชื่อว่าเป็นของบิลลี่ โดยพบอยู่ในถ้ำน้ำมั้นที่จมน้ำบริเวณสะพานแขวนในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“ดีเอสไอควรเพิ่มความพยายามมากขึ้นเพื่อระบุตัวผู้ที่กระทำการสังหารบิลลี่ และนำตัวพวกเขาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม” นายเฟรเดอริก รอร์สกี ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชีย ICJ กล่าว “ถ้าประเมินพยานหลักฐานและพบว่าบิลลี่ตกเป็นเหยื่อของการบังคับบุคคลให้สูญหาย ผู้กระทำความผิด รวมทั้งผู้ที่มีหน้าที่ในการบังคับบัญชาบุคคลดังกล่าว ควรถูกดำเนินคดีในข้อหาที่เหมาะสมและร้ายแรงโดยสอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ มิใช่การตั้งข้อหาตามความผิดอาญาที่เบากว่าและไม่สะท้อนความร้ายแรงของความผิดที่เกิดขึ้น”

[บิลลี่ถูกพบเห็นครั้งสุดท้าย](#) เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2557 ระหว่างถูกควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

“คดีนี้สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงอย่างแท้จริงที่นักกิจกรรมและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยต้องเผชิญ ทั้งการถูกทำร้าย ตกเป็นเหยื่อการบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหาร” นายนิโคลัส เบเคิลิ่ง ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (รักษาการ) กล่าว “คดีนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ถูกเพิกเฉยมานาน โดยรัฐบาลไทยต้องกำหนดให้การบังคับบุคคลให้สูญหายเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายในประเทศ หากไม่ทำเช่นนั้น ย่อมส่งผลให้ขาดกลไกที่เป็นอิสระ เป็นกลาง และมีประสิทธิภาพการที่จะสอบสวนคดีเหล่านี้ ทั้งยังทำให้บรรยากาศการลอบฆาตกรรมเพิ่มทวีคูณ”

อนึ่ง ดีเอสไอระบุว่าชิ้นส่วนกระดูกที่ค้นพบมีสารพันธุกรรมตรงกับแม่ของบิลลี่ ซึ่งหมายถึงว่าเป็นกระดูกที่มาจากผู้มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับเธอ อย่างไรก็ตาม ดีเอสไอปฏิเสธที่จะระบุชื่อผู้ต้องสงสัย และขอเวลาเพิ่มเติมในการสอบสวนคดีนี้และการตรวจสอบเศษชิ้นส่วนที่ค้นพบต่อไป

ความเป็นมา

ประเทศไทยเป็นประเทศภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights หรือ ICCPR) และอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment หรือ CAT) โดยความเป็นอิสระจากการถูกบังคับให้สูญหายนั้นได้รับการคุ้มครองโดยอนุสัญญาทั้งสองนี้ และเนื่องจากการบังคับให้สูญหายมักจะก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิอื่น ๆ เพิ่มเติมเสมอ ได้แก่ สิทธิในชีวิต อิสระจากการทรมาน และการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังเป็นการละเมิดสิทธิของสมาชิกในครอบครัวของผู้สูญหายที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานที่กระทำต่อเขาโดยเจตนาผ่านการทำให้พวกเขาเหล่านั้นจำต้องอยู่กับความไม่แน่นอนด้วยไม่ทราบชะตากรรมและถิ่นที่อยู่ของบุคคลอันเป็นที่รัก

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้ลงนาม แต่ยังมีไม่ได้ให้สัตยาบัน ต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance หรือ ICPPED) อนุสัญญาดังกล่าวได้ยืนยันถึงสิทธิอันเด็ดขาดที่บุคคลจะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย อีกทั้งกำหนดให้รัฐมีพันธกรณีในการสืบสวนสอบสวนกรณีการบังคับให้สูญหาย และกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาและมีบทลงโทษที่เหมาะสมโดยต้องพิจารณาถึง “ความร้ายแรงอย่างมาก” ของการกระทำผิด และให้มีการดำเนินการที่จำเป็นใด ๆ เพื่อนำตัวผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

รัฐบาลได้กล่าวว่าจะไม่ทำการภาคยานุวัติอนุสัญญาจนกว่าบทบัญญัติต่าง ๆ ของอนุสัญญาจะถูกบรรจุในกฎหมายภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม ความพยายามที่จะผ่านร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย (ร่าง พ.ร.บ.) กลับ หยุดชะงัก ไปหลังจากไม่ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ก่อนการเลือกตั้งในปีพ.ศ. 2562 ร่าง พ.ร.บ. ในปัจจุบันนั้นยังคงอยู่ระหว่างการพิจารณาของประธานรัฐสภา ทั้งนี้ ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสนธิสัญญา ในฐานะผู้ลงนามใน ICPPED ประเทศไทยยังคงมีข้อผูกพันที่จะไม่ทำการอันขัดต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสนธิสัญญาดังกล่าว

ประเทศไทยมีพันธกรณีระหว่างประเทศซึ่งผูกพันให้ต้องทำการสืบสวนสอบสวนกรณีที่ต้องสงสัยว่าเป็นการเสียชีวิตโดยมิชอบด้วยกฎหมายและการบังคับให้สูญหายอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ละอียดถี่ถ้วน อิสระ เป็นกลาง และโปร่งใส

จากบทบัญญัติของ ICPPED และ [พิธีสารมินนิโซตาซึ่งถูกปรับปรุงแก้ไขในปี พ.ศ. 2559 \(ค.ศ. 2016\)](#) โดยระบุถึงมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนกรณีที่ต้องสงสัยว่าเป็นการเสียชีวิตโดยมิชอบด้วยกฎหมายและการบังคับให้สูญหาย และได้มี [การเปิดตัวพิธีสารดังกล่าวร่วมกับกระทรวงยุติธรรม ประเทศ](#)

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

[ไทย เมื่อพฤษภาคม พ.ศ. 2560](#) ได้กำหนดว่าการสืบสวนสอบสวน “ต้องพยายามระบุไม่เพียงแต่ผู้กระทำ ความผิดโดยตรงเท่านั้น แต่รวมถึงบุคคลอื่นๆ ทั้งหมดที่รับผิดชอบต่อการเสียชีวิตนั้น ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ ในสายบังคับบัญชาซึ่งสมรู้ร่วมคิดกับการเสียชีวิตดังกล่าว” (วรรค 26)

อ่านเพิ่มเติม

[Thailand: special investigation into apparent enforced disappearance of “Billy” welcome, but much more is needed](#)

[Thailand: ICJ submits recommendations on draft law on torture and enforced disappearance amendments](#)

[Justice for Billy: Time for Thailand to Account for Activist's Disappearance](#)

ติดต่อ

สำหรับ ICJ: นายเฟรเดอริก รอร์สกี ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชีย ICJ โทร.: +66 64 478 1121 อีเมล: frederick.rawski(a)icj.org

สำหรับ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล: นิโคลาส เบเคลัง รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก โทร.: +852 9805 9120 อีเมล: nicholas.bequelin(a)amnesty.org